

A

348

—

—

IV.

—

50.

Laskai-töredék

(Debrecen, 1620 körül)

Kvár, Egyetemi ktaár 984/57.

ERD. MUZ.-EGYL.

RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁR

I. Hung. .... szám.

R. M. Könyvtár.

9841

Dám Gerson m. kőron
tanár ajándéka)

Ismeretlen munka
törvétele

Részegselenül

czem. nyomatvány

(1620 körül)

Lafkai János debreceni
tanár munkájának
gyanúsán

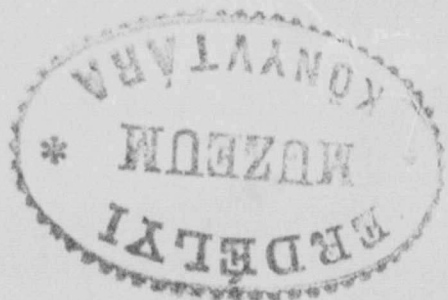
1889 dec. 14.

J. K.

pasban es ember öldöklesben elmerült,
mind azon alkai jo bor terem benne. Ez
Ziget az Genuaiakhoz halgat.

Candia, avagy Creta sziget az Tenger-
nek közepiben fekszik, es az Velencze-
sekhöz halgat, az kik minden három es-
tendőben mas Fejedelmet visnek be. Bő-
velkedik Cyprus-fával, es ez vilagon
a legh job bor, tudni illik, malosa terem
benne. Az barom-is igen bú benne, es
igen siros termő földé vagyon. Farkas,
Roka, es Kigyo benne nem talaltatik.

Cyprus szigetnek is jo siros termő
földé vagyon, buzaval, olajal, borral,
sep tista soval es nad-mezzel bővelke-
dik: Reez-is bőven talaltatik benne, an-
annak felötte Hajok es Gallyaknak epi-
tesre valo fa, egyeb ahoz valo ferzam-
mal együtt, hogy masonnan semmit nem
kel hozniok. Nicosia nevű városban lak-
tanak regenten az Cypriai Kiralyok. En-
nek előtte ez az sziget az Velenczese-
hez halgatot, melyből ő nekiek ezten-
dönkent het fáz ezer aranyok jart. De
az Velenczesek-is fizetes nepre, mellyet
Famagustaban ennek a szigetnek otal-

mazafert kellett tartaniok, es varaknak
epitesere estendönkent el költöttek ha-
rom száz ezer aranyat. Most immaron
Török birtokban vagyon, az ki azt a Ve-
lenczefektül haddal meg vötte. Az ara-
tas benne taváskor eszik, Telben a bar-
mok a mezön jarnak, de Nyarban be re-
keztve kel tartaniok az hevseg miatt, es
nem-is talál akkor mit enni a mezön.

Ez vilagon legh nevezetesb Va- rosokrol.

Mivel hogy R O M A Varos ez vilag-
nak feje vala, es mivel-hogy sok jeles
firfik es aszonyiallatok szarmaztanak be-
löle, az Varosok között meltan az első
helyet erdemeli. Roma het hegyeken
feküt, es sok szép epületek valanak benne,
a mikor viragaban, az az, ep allapattya-
ban volt. Kerületi öt Nemet mer-föl-
det tartot, es tizen-negy kapuja volt, 1.
Az első neveztetet Collinanak, a 2. Flu-
mētana, mostan a nép kapujanak nevez-
tetik. 3. Collatina. 4. Viminalis, mostan
sant Agotha aszony kapujanak nevezte-
tik. 5. Querculana, egy cserfarol, ki mel-

lette

kapuja volt, az mell-
nak, es környös ör-
erős tornyokis valana
Ninive varos Ninüs
volt az Tygris foly-
sokkal nagyobb volt B-
lete valo kö falok fa-
gassak valanak, ten-
ollyan, hogy három
let el jarhatot raytok
rony vala az kö falok
nak magassaga száz la-
ladgya vala az köfalt-
diglen kerületi tizen
öt mil földet töt vol-
kinek keptelenek a
stan is Alchar nem-
kertek, söt meg
tesben be s-
rot az Als-
lako helyen
el római-
csinaltatot vala de n-
nagyon mint annak el-
diglen Thamerlanes
zor Fejedelem uyon

Aben mostán ugyan
az város, mely elő-
de az előbbihez nem
ban az városban ke-
elyek vagyon, es az-
haval rakva.

bylon Ierusalemhez
kút, Nap-kelet fele,
ni víz ózón után haz
dóben, az mikor
uralkodni, mely
gh uralkodot. Az
alom hallot Belcitra
után az ó fia Ninus
miv városát építette
Ninus a felesege-
orát tótt volna
ben való fe-
néki, hogy
ó ma-
s hatalma
az ó at romlecz.
ingy meg ólette,
nallon az estende-
iz Semiramis Baby-
Nimrod avagy Sa-

tarnus első Fejedelem építeni kezdte
vala, valóban meg építette es temer-
dek kő fallal bekerítette.

Az Euphrates viz a mellyen nagy ha-
jok jartanak, által folyt az városon, es azért
mindenkör nagy kereskedes volt abban
az városban, mert Indiából es Arabia-
ból bűvön aranyat, drága kőveket, es
külömb külömb fűt
hordottanak rea. Sem
építetöt vala az Eu
melynek felesége s
es tizen ket temerde
vala, fínten az va
Építetet volt be az
gönyörűsege es
is nagy magaf
seggel, hogy
közze famla
ketter ne
hegyen vala

Vara-is Semiramis
vala, melynek területe
taly mer földet tartot
tarian fepen építetet
ezüstel mindenkeppé

tot es meg ekecsitetet vala. Amikor Cy-
rus kiraly ezt az varost meg vorte volt,
az varosbeliek kik tavul laktanak az
vartul, az varos keritese mellet, har-
mad Nap mulva ertettek meg hogy az
varost meg vortek volna. Allot fon Br-
bylon nagy dicsossegben 1600. efiendö-
nel tovab; Ez az egez vilagnak feje, es az

irallyoknak lako hel-
sere az varosnak la-
ban es kevelsegen
azert az isten az
hanem az kep Baby-
ellet vesni, az mint
opletak jovendölet-

ak fiahoz

el.

spegetet

adnak,
calan atoknal sebes-
azert Medusok nyel-
mely nyilat tesen, ne-
isnak sebessege főkep-
megh, az mikor ta-
vul

vul leteben el vesik fiait az emberek,
mert hogy ha nagy sietséggel tengerre
az hajokban el nem faladhadnak velek,
előte soha el nem mehetnek: mert meg
terven az annyok, ha barlangyat üresen
tatallya, meg faggolvan, mely uton el vi-
tettének az fiai, utannok fut nagy sebes-
sen. Es ha ertik az emberek hogy utan-
nok vagyon, el vetnek egget az ő fiaiban
az uton, mellyet föl vevén az annya,
meddig az barlangban ér vele, addig
jól el randulnak az többivel.

Ha peniglen megterven is meg ma-
sodboris kezdene erni őket, mastis el v-
nek, hogy csak az többivel el mehette-
nek. Ilyen alnokfaggalis elnek, ha mind
egyik az fiait el akarják hozni: Nagy
őregh tükert tesnek le az uton, mely
tükrre jutvan az Tigris sokaigh neze be-
le, es maga kepet latvan benne, azt tud-
gya hogy azok legyenek az ő fiai, azon-
közben az emberek az ő kölkeivel el fa-
ladnak az tengerre. *Munst. lib. 5. Cosm.*

Az hazi Tyukokban es Ludakban is
meg tapasztalhatni az ő fiahoz való se-
selmeket. Mert az tyuk három hetig, az

B 5

lud

lud peniglen negyig nem unnya megh
 eiel nappal az fecsekben valo uleset, ete-
 lenek is napjaban csak egyfer eg kicsin
 idot fakastyan. Es mikor ostan az tyuk
 ki kolti az fiait, mely igen melegitse
 uket sarnyai allat, ragadozo madaraktul
 elalmazza, avagy abbot ki tecek, hogy
 Christus Urunk is akarvan az Sido nem-
 zetseghez valo Anyai indulattal es jo
 voltat meg bizonyitanl, tyukrol vot ha-
 sonlatoisaggal el. *Matth. 23.*

Az Fecsekekben is hasonlogondvise-
 lest az o fiaira talalunk. Mert mikor
 az o fiainak fecsekben valo ganeynak bu-
 zitul femek megh vesnek, az annyok
 repul az fuvet, mely hirundinarianak,
 az az, fecske funek neveztetik, mely fu-
 nek ismeretit az termestet hozta o neki.
 Azzal megh sovén, fiainak femeit meg
 gyogittya, de az embert is arra tanittya,
 hogy az meg homalyosodot es fajdalmas
 femeknek hasnallyon az hirundinaria.

Mikor a Pellican madarnak fiait az ki-
 gyo meg oli, az o maga mellyet megh
 vagja, es veret fiaira ki ontven, meg ele-
 veneti oket, az mint Plinius irja. Mely
 madar-

madarnak cselekedeti az mennyei Pelli-
 canak, az ur Iesus Christusnak, velunk va-
 lo jo tetemenyet peidazza, ki szabad aka-
 rattya ferent meg sebesitetven magat,
 draga veret ki ontotta, hogy az o hiveit,
 mint egy Pellican fiait, az kiket amaz re-
 ghi kigyo meg sebesitet vala, ismet meg
 elevenithetne: A mint Bernardus mond-
 ga, a Christus halala, az en halalónak hala-
 la, mert o azért holt meg hog en elyek.

Titus Vespasianus Romai Csasar, Je-
 rusalem fallafakor, mikor hallotta volna,
 mikepen egy Maria nevü nemes asszony-
 allat az nagy ehsegnek miatta az o fiat, o
 maga meg olte es meg fozte volna, az
 egh fele kezeit fol emelven, azt monda:
 Ez immar minden nyomorusagot fellyul
 hallad hogy az edes annya maga gyer-
 mekit meg egye. Es tovab igy bolla: Az
 oktalan allatok is feretik az o testek gyü-
 moltset, es azokat az ehsegnek idejen is
 eltetik. De meg a mely oktala allatok mas
 oktalan allatok husaval elnek is, mind
 azon által az o felejeket meg nem esik.
 Ezeknek utanna az eghbe nezven sohas-
 kodot, es ezt monda: Ment ember legyek

en ez dologban te előtted ő mennyei föl-
seg, mert en egynehánforaz Sídokat be-
kefleggel kínáltam, sőt ugyan kertem ő-
ket hogy kemellyek megh magokat, de
semmit nem használhattam azzal ú nálaks
Egesippus.

Aelianus azt írja hogy egykor egy
Medve az oroflannak fiait ő tavul lere-
ben meg ölte volna, es meg erezven hog
az oroflany jönne, egy fara főr ment
előtte. Az Oroflany meg jöven es halva
talalvan fiait, à medvetis, efebene veven,
el mene egy fa vagohoz, az ki nem igen
mese attol az helytől fat vagh vala, es an-
nak az ő modgya berent hizelkedven,
feiseit labai közze vive, es ő neki feje-
vel int vala, hogy utanna jönne. Mellyet
az fa vagonak felteben meg kellett csele-
kedni, utanna mene binte azért az fahoz
az mely fan à medve ül vala, es ott efebé
veven az oroflannak kivanfagat, le vaga
neki az fat, es fastul le essek az medve-is.
Ott az him Oroflany nőstennel egyetem-
ben meg ragadvan à medvet, es darabrol
darabra el vagattak. Az fa vago ember
penig az ő dolgara mene bekevel. Ez
Thraciaban eset. Az

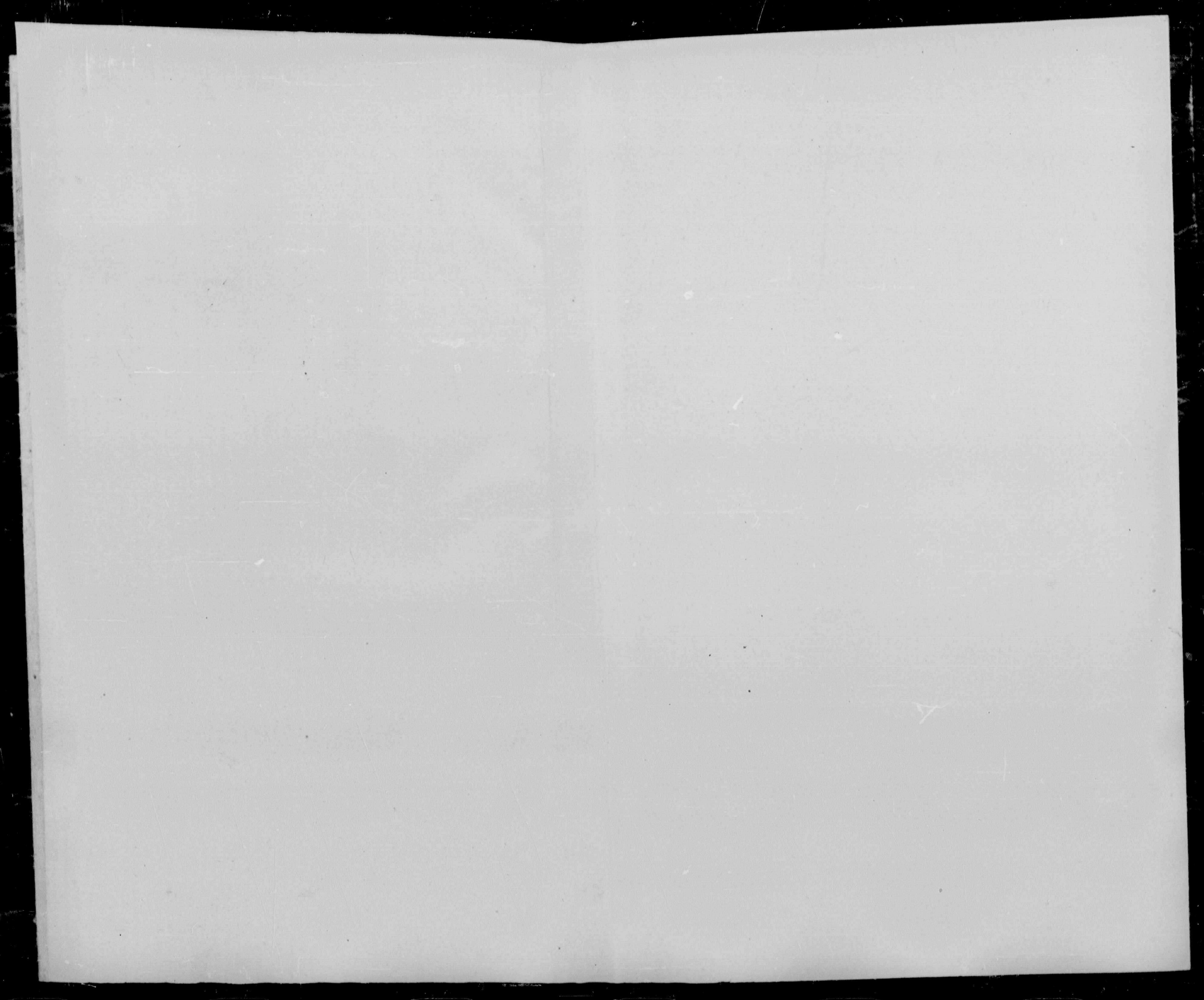
egy holt testet, mely test mellett egy eb
all vala, az testet soha nem tagitvan.
Meg mondak Pyrrhusnak az ő solgai,
hogy harmad-naptul fogvan immaron az
holt test ott fekünnék, es az eb-is mind
mellette volna, de senki nem tudhatna
meg ki az embert meg ölte volna. An-
nak az ebnek hűsege annyira tetfek Pyr-
rhusnak, hogy az holt testet el temettet-
ven, útet hozza-venne. Es azon közben
igón tudakozik vala az gyilkos felől, de
senki semmi söt nem mondhatot felőle.
De egy keves idő mulvan lón hogy az
kiraly nepenek mind meg kellett előtte
mustralni: mikor az eb is mellette al-
lana, es az kiraly seme elöt el menőkre
igen vigyazvan, migh à gyilkosok-is az
kiralyeleiben jutának, az kiket megh is-
merven, reajok ugrek, semeit ides tova
forgatvan, es sűkeppen Pyrrhusra, mint
ha sűl. giteget kivanua, avagy az gyil-
kosoknak meg büntetesere serkentene ő-
tet. Abbol Pyrrhus gyanusaghban esek
hozzajok, hogy ők voltak volna az eb
Uranak giylkosi, s-meg vallak ő magokis
mindgyarast az dolgot.

Aulus

Aulus Gellius egy Orozlannak ilyen
 hűsegeről emlekezik: Egy Dacus nevű
 solga bókót volt el az ő uratul Romabol,
 ki mikor egy sötét erdőre jutot volna es
 abban el buyt volna, történek hogy mas
 nap egy Oroflan is oda jöve, es hize-
 kedven, az ő talpac mutogattya vala,
 melyben tóvisk ment vala be, kerven in-
 tefével, az mint lehetet, segítseget tülle.
 Dacus sepen ki vive az tóviset talpabul,
 es megtiftita az ő sebet. Az Oroflan
 penigh ket estendeigh Dacust mellette
 tartvan, taplalta. Annak utanna lön hogy
 mind az Dacust mind pediglen az Orof-
 lant el fogak. Az Dacust Romaban va-
 dak eleiben vetettek, de az Oroflan ugy
 vajt erette az vadakkal, hogy egy sem
 arthatna ű neki. Mikor peniglen az Csa-
 far az Dacushoz valo Oroflan hűsege-
 nek okat tulle meg ertötte volna, el bo-
 csara ütet, az Oroflan peniglen Dacus-
 nal mind addig volt mig elt.

Gotfridus Bolionius Ierusalemi kiraly
 vadafván, ki mikor latna mikepen egy O-
 roflan egy Sarkannyal vjna, es az O-
 roflan nyaka körül a Sarkan farkat teke-
 ritven

Laskai-töredék

(Debrecen, 1620 körül)

Kvár, Egyetemi ktaár 984/57.

VEGE